

Արդիւնք կրօնական Թովմայի Դաւ-	
թեանց	371 67
Վատկաւանդ գումար Վեօրչայեանց	200
Դրամք վաճառեալ գրեանց	43 60
Դրամք ստացեալք ի Հոգարար-	
ձութեան հայազն աղքատաց Ասորա-	
խանայ	300

Տարեկ. մուտք 3707 — 17 1/4 է.

Ընդհանուր գումար 7586 22

Եւէ + է 1875 — է.

Ի տարեկան ուժիկ Ուսուցչաց և	
վերականգնուաց 15 անձանց	3148 37
Ի տարեկան ուժիկ երկց պահա-	
պանաց	332
Ի տարեկան վարձ ժամագործի	24
Ի զին վառելաւաւորի	138
Ի զին կօշկաց վասն շքաւոր ու-	
սանդաց	76 50
Ի զին հանդերձից վասն շքաւոր	
ուսանողաց	75
Ի նորոգութիւն զպրատանց ի զին	
ձեռագործութեան նիւթոց, ի շինու-	
թիւն և ի նորոգութիւն սեղանաց և	
հնոցաց ի զին թանաքի զըշի քա-	
րագրէի քարատախտակաց սպիտի	
տողաշարաց մատիտի լծղոց և	
ջրոյ ի վարձ լուանալոյ զսենեակս	
Դպրատանց և ի վճար հարկադրա-	
մաց նուիրեալ գեանց ի Վալէյեանցէ	459 38
Ի զին գասական գրեանց և ի վարձ	
կաղմարարի	52 20
Ի քառանկայ մեռնոյ որք աշա-	
կերտուհւոյ Թափրիգեան	8

Տարեկ. ծախք 4313 — 45 է.

Գումար ծախսոց 4313 45
Մնացորդք առ 1 Յուն 1876 ամի 3272 77

Ընդհանուր գում. 7586 22

(Յընթաց 1875 ամի եղեալ են մուտք 3707
 ուրիշ 17 1/4 և ծախք 4313 ուրիշ 45 կողմէ
 Ըստ այսմ առ մէկն Յունւարի 1876 ամի մնան՝
 հինգ հատ րիկեթ գումարաւ 2700 րուբլի երկու
 դրամատոմսակք առաջին և երկրորդ ներքին փա-
 խառութեան 315 ուրիշ, չորս հատ սերի րի-
 կեթ 200 ուրիշ, և առ ձեռն պատրաստական
 դրամք 57 ու 77 կ. ընդ ամենն 3272 ու 77 կ.)

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ԲԻԺԱՆԴԱՆ.

ՈՒՄԱՅԵԱԼ ՄԵՐԱԶՆԵԱՅՑ ՀԱՄԱՐ.

Պ. Պօլսոյ Օրափէլը լրագրոյ մէջ ի ծոց
 Հայաստանեայց ուղղափառ և առաքի-
 քիական Եկեղեցւոյ մի քանի մերագնեայց
 վերադարձին առթիւ հեռեւեալ տեսու-
 թիւնը կրնի թեւումք, որ ուշադրութեան
 արժանի է:

«Վերջին դէպքերը կը ցուցնեն թէ ազգին բա-
 ժանեալ մասերէն Հոռովմեականաց խեղահատ մա-
 սին մէջ վերջապէս գոյացաւ այն համոզումը թէ՛
 կարելի չէ օտարին ծոցը ազգային եկեղեցւոյ հա-
 րադատութիւն պահել, և եթէ կայ մաս մը՝ որ
 տակաւին այս համոզումն ընդունած չըլլալ կը
 կեղծէ՝ անշուշտ պիտի գայ որ մը՝ որ այդ կեղծիքն
 ալ պիտի փարատի սակայն բողոքականք այսպէս
 չեն. անոնք կուզեն որ ոչ միայն իրենք Բողոքա-
 կան մնան, այլ և ազգն ամբողջ Բողոքական ընեն՝
 ինչպէս Հոռովմեականք ալ ժամանակին այդ հա-
 մոզումն ունէին և առ այդ կը ջանային. ասոնց
 երկուքին ալ դերը կարծես մի և նոյն եղած է.
 կար ժամանակաւ խումբ մը մեր մէջ՝ որ համոզ-
 մամբ Հոռովմեական էին և ազգն ալ դէպ այդ կող-
 մը կառաջնորդէին ըստ սկզբանի հիմայ ալ կայ մեր
 մէջ խումբ մը՝ որ համոզմամբ Բողոքական ըլլա-
 լով, ազգն ալ դէպ այն կողմը կառաջնորդեն ըստ
 սկզբան. առաջիններն ունէին իրենց թերթը մեր
 զինակին տակ, վերջիններն ալ հիմայ ունին իւ-
 րենց թերթը դարձեալ մեր զինակին տակ. ա-
 ռաջիններն ունէին իրենց Մէճմուսն, վերջին-
 ներն ունին իրենց Աւետարները. Մէճմուսն ունէր
 իւր Հայ ընթերցողները, Աւետարներն ալ ունի իւր
 հայ ընթերցողները, առաջիններն Հոռովմեական
 կառավարութեանց պաշտպանութիւնը կը խոստա-
 նային, վերջիններն ալ Բողոքական կառավարու-
 թեանց պաշտպանութիւնը. առաջինն ինչպէս իր մէջ
 երկուքի բաժնուած էր, վերջինն ալ իր մէջ յեր-
 կուս*) բաժանեալ է. վերջապէս որ կողմ դառնանք՝

(*) Բողոքականք ոչ թէ երկուքի, այլ ըստ ճիշդերոս
 եւ կուսակցութեանց բաժանուած են. եւ դեռ պիտի
 բաժանվին:

մի և նոյն դերն ու դիրքը կը տեսնենք՝ սա տարբերութեամբ՝ որ եթէ առաջնոյն դէմ՝ Հայերն գրեթէ ամբողջութեամբ կը պատերազմէին, վերջնոյն դէմ՝ տակաւին այս բարոյական պատերազմը բացուած չէ. բայց պէտք է բացուի ժամ՝ յառաջ, զի այս որչափ ուշանայ՝ կորուստն այնքան մեծ պիտի ըլլայ։

Երկու նուիրական բան ունինք՝ որու համար մէք կրօնքը թէ իրարու կապուած են մեր ներկայ վիճակին մէջ, իսկ Բողոքականք կրօնն թէ ասոնք իրարու հետ կապուած չեն, այն է՝ կրօնք և ազգութիւն մէք կրօնքը թէ մեր ներկայ վիճակին մէջ կրօնքը փոխել՝ ազգութեան ժողովն փշուրմն է իսկ անոնք կրօնն թէ՛ կրօնքը փոխելով ազգութեան բնու. փնաս մը չը գար։

Ա՞րն է արդեօք ճիշդը։

Բողոքական Հայ մը Հայաստանի մէջ կամ բազմահայ տեղեր բնակելով՝ կրնայ կարծել թէ իր կրօնքը փոխելովը դարձեալ Հայ մնայած է, սակայն տար այդ Բողոքական Հայը՝ Գերմանիայ Անգղիա կամ Ամերիկայ սա թող մնայ հոն քանի մը տարիներ, անշուշտ սա իր քաղաքացի պիտի սեպուի հոն՝ Գերմանացի Անգղիացի կամ Ամերիկացի, իրիւ կրօնքով մի ասոնց հետ պիտի երթայ անոնց եկեղեցին, պիտի ամուսնանայ անոնց հետ, արդ այս վիճակին մէջ սա իր ո՞ր համագամեքովը անոնցմէ զատ և Հայ պիտի կրնայ սպրիլ, քանի որ չը կայ իրականութիւն մը՝ որ իր Հայութիւնն ասոր վրայ հիմնեալ ըլլալով կարենայ պահուիլ. կենդանի օրինակ մը տանք, եթադրենք թէ՛ Հնդկաստանու Հայերն Բողոքականութիւնն ընդունած ըլլային, պիտի կրնային արդեօք հիմայ Հնդկաստանու մէջ Հայ մարմին մը տեսնել, եթէ հոն զանուոյ Անգղիացւոյն կրօնքին քրիստոնեայ ըլլալէն՝ Հնդկահայք իրենց ազգայնութեան մասին վտանգի տակ են այսօր, հապա եթէ նմանօրինակ Բողոքականներ ըլլային, քանի՞ տարի առաջ վերջացած պիտի ըլլար հոն Հայութիւնը ինչպէս Գրիստոնեայ երկիրներ գաղթող Հայոց ազգայնութիւնը կորսուած ու վերջացած է այսօր՝ այնպէս որ այդ Հայերը թէպէտ իրիւ մարդ կապրին այսօր՝ սակայն իրիւ Հայ մեռած են։

Արեւելեք տեղական չէ՝ համեղիւս այս պատմական մեծ փորձը՝ թէ մեր ներկայ վիճակին մէջ կրօնքը կապուած է մեր ազգութեան հետ՝ այնպէս որ կրօնքը փոխողը իր ազգութիւնն ալ վտանգի տակ դրած կըլլայ։

Օրագիր.

1. Ի՞նչ է միջ ևս տարբեր տեսութեամբ մի ուրիշ յօդուած կդանեմք, որ մի օտար թերթի, թարգմանեալ է և ուշադրութեան արժանի։

«Հայ Հոռութեանաց մէջ վերջիւս մեր Ազգային Եկեղեցւոյն ծոցը վերադառնալու մասին տեսնուած շարժմանը նկատմամբ Պարտի Պատժօրի ուղղեալ յօդուածը, ինչպէս երէկ խոստացանք, ահա ասիկ այսօր կը հրատարակենք։

«Մինչև ցարդ Հակահասունեան անուամբը յիշուած Հայ-Ամերիկի մասին մէջ՝ Հայաստանեայց մեծ Եկեղեցւոյն հետ վերադառնալու նկատմամ մը կը նշմարուի, որն որ արդէն ասկից առաջ ալ թաղուն վիճակի մը մէջ գրտնուած լինելով, այսօր հետզհետէ յայտնի և որոշ կերպարանք մը առնելու վրայ է։ Սոյն յառաջագիմական մասէն զանուոյ մէկ քանի անձինք արդէն իրենց այս միութիւնը յայտնելով արձանագրուեցան Հայոց Պատրիարքարանը և անոնց վարանման կրնայ ըսուիլ թէ՛ այս փոքր խումբը՝ տակաւին լեզունի մը չափ բազմութեան հասնելիք թուոյն յառաջընթացն է։

Ասոնց յայտագիրն ծանօթ է արդէն, որն որ հետեւեալ պատճառներուն և նկատողութեանցը վրայ հիմնեալ է։

1. Նկատելով որ Հակահասունեան ըսուած հասարակութիւնը, իւր կրած անուէն և բառնականութենէ փոխ տունուած մէկ քանի կրօնական արարողութիւններէն զատ ուրիշ բան մը չունի իրեն մասնաւոր և ինքնուրոյն զոյգութիւն մ' ընծայելու և որ իւր հարցն ու նախահարցը դաւանած ու ընդունած արարողութիւններէն ըստ ձեռն կապէս չը տարբերի։

2. Նկատելով որ Հոռութի միութեամբ քարոզիչներու այլ և այլ ժամանակներ արեւելեան քրիստոնեայ ժողովրդոց մէջ տիրած ազդեցութեան

օգուտ քաղելով, յաջողոր են Հայկական ազգային մեծ Եկեղեցիէն իւր անդամոց մէկ մասը խրքել ու զատել, և ուզեր են ասոնցմէ առանձինն հասարակութիւն մը կազմել հայ եկեղեցի անուամբ, երոպական տէրութեանց կողմանէ պաշտպանութիւն մը խոստանալով իրենց, զոր այն ատենուան ժամանակը պէտք և հարկաւոր ըրած է:

3. Նկատելով որ կրօնական արարողութիւններն ու ծիսարանը ու և է փոփոխութիւն մը չէ կրած, և թէ նոյն իսկ ըստ խոստովանութեան Հակահասուներն կղերին՝ Հայ կաթողիկոսաց և բուն Հայոց մէջ իրապէս չըկայ անանկ էական տարբերութիւն մը (°) որ կարող ըլլայ այս երկու մասին միութիւնն արգելուլ, իսկ թէ այլ և այլ — անշուշտ անձնական — նկատումներ կան, որք ետ թողած են այդքան բազմալի և նոյն իսկ կղերին կողմանէ ըստ սկզբան ընդունուած այդ միութիւնը:

4. Նկատելով թէ սոյն հակահասուներն մասին՝ Հռովմայ աթոռոյն առաջն այսօրուան օրս ունեցած անընական և հակասական կացութիւնն ի բաց առեալ, նոյն իսկ իւր մէջը պարունակած քայքայման և բաժանման պատճառներուն հակառակ, որք իւր մէջը գտնուած այլ և այլ եկեղեցական կուսակցութեանց բազմութենէն ծնունդ առած եկող որպիսիք են Մխիթարեանք, Անտոնեանք, Զմմաբեանք և այլք, այդ հակահասուներն հասարակութիւնը կը կարծէ և կը պնդէ թէ ինքը կրնայ կենալ և յարատեւել իւր այդ գոյութեանը մէջ, առանց անսպառ Բան-Ռեպլէն քաշուելու բնական օրինաց:

Յիշեալ հասարակութեան յառաջագեմ մասը այս զգացումներէն ներշնչեալ և այս նկատողութիւններէն առաջնորդուած, բացէ ի բաց յայտարարեց թէ անհնար է իրեն այլ ևս սոյն անստորոք անընական, և ողջամոլութեան առաջը՝ որոշ և հարկադրիչ հանգամանքէ զուրկ այսպիսի կացութեան մը մէջ ընդ երկար մնալ, և վերջապէս վար առաւ զիմակր — իմէ ներելի է գործածել այս այլարանական ոճը —:

Պէտք եմք նա ևս յաւելուլ թէ ճամբան ալ առաջուց լաւ պատրաստուած ու յարգարուած էր վասն զի իրենց Մայրենի և Ազգային Եկեղե-

ցին վերադարձողներն հոգ մտնելու ատենինն՝ իրրեւ եղբայր ողջունուելով ընդունուեցան, զորս կարծեաց տարբերութիւն մը միայն զատեր էր պահ մը և թէ զիրար հասկնալու և համաձայնելու համար հիմնաւոր արգելք մը չէր կենար, բնաւ ու և է կրօնական ձեւակերպութիւն մը հարկ չը դրուեցաւ իրենց վրայ, այլ պարզապէս վերջստին իրենց միութիւն յայտնելով ու Հայաստանեայց եկեղեցւոյ անդամ գրուելով, ամեն բան կատարուած եղաւ:

Այժմ ԲՆՀ պիտի ըլլայ այս միութեան շարժման հետեւեալը Հասուներն ըսուած մասին նրկատմամբ: Կերեւ թէ այս կուսակցութեան պարագլուխներն ալ վերջապէս պիտի տեսնեն յառաջադիմական զգացմանց՝ իրենց հասարակութեանը մէջ մուտ գտնելու, որն որ հուսկ ուրեմն կարող պիտի ըլլայ որոշել ու զանազանել իւր բուն և ճշմարիտ շահերը և եթէ անշուշտ օր մը չէ՝ օր մը՝ նոյն իսկ այդ յառաջադիմութիւնը զգացնել ու ճանչցնել պիտի տայ Հասունի հետեւեալ, թէ իրենք վերջապէս ուրիշ բան մը չեն եղած, բայց եթէ կղերին նախանձառութեանն ու կրից խաղալիքը և թէ Հռովմայ ընկրուելու ու կլանող քաղաքականութեանն առաջը զուլս խօնարհելով ունեցած այդ անդրաբնական կաթողիկոսութեան հանգամանքովն, այնքան կեղծ է ազգային տեսութեամբ՝ իրրեւ Հայ ունեցած դիրքերնին որքան կեղծ է հակահասուներնց դիրքը կաթողիկոսութեան տեսութեամբ:

Եթէ երբեմն խել մը Հայեր կաթողիկոսութիւնն ընդունեցին, առի այն ատեն Հռովմայ արքունեաց մէջ պաշտպանութիւն մը գտնելու համար էր, իսկ այսօր փառք ժամանակին յառաջադիմութեանը և Բ. Դրան յայտարարած ու դործագրած կրօնական ազատութեան, այսօր այդպիսի պաշտպանութեան մ'այլ ևս հարկ չէ մնացած, որ աւելի վնասաբեր քան թէ օգտակար եղած էր նոյն իսկ պաշտպանեալներուն:

Լոռա-Կիր.

Պիտի Դի-Պօֆօրէ խմբագիրն կարծիմք Բողոքական լինելով՝ միայն քաթողիկոսութեան նկատմամբ եղած յօդուածը ըն-

դունած է ի հրատարակութիւն և բողոքականաց համար լռութիւն պահած:

ՀԱՅՔԻ ՄԱՆՉԵՍԹԵՐ.

Պատմութենէն հանուած անմիջական փորձառութեամբ սա ճշմարտութեան վերահասու եղած եմք՝ թէ ազգք և ժողովուրդք ժամանակ մը արեգական ճառագայթից նման ամեն ուրեք կը ծագին և կը փայլին, կամ թէ ըսենք, արեւելք կրկան՝ առանց արեւմուտք ըլլալու կարծիքն անգամ մտքերնէն անցնելու, ժամանակ մը ալ կուգայ՝ յորում նոցա փառաց այս արեւն իւր դարաւոր շրջանը կատարելով՝ դէպ ի արեւմուտ կը խոնարհի, քիչ մը վերջն ալ բոլորովին ի մուտս կը մտնէ, շողշողուն ճաճանչներու՝ տխուր ըստւերներ կը յաջորդեն, և երբեմն այն ճաճանչներով պանծացող և խրոխտացող ազգք կիւնան կը զլորին միութեան անդունդը. երանի՜ եթէ այն անդունդին մէջ, եթէ ոչ անկէջ ելնելու յուսով, զէթ իրենց նախկին փառաց յիշատակներով կարենան միութարուիլ:

Հայուն ալ այս մի և նոյն վիճակը պատահեցաւ: Մեր ազգին անիշխանութեան հետ՝ Հայկական փառաց հորիզոնն ալ մթաղնիլ սկսաւ և զայն սև ամպեր և մառախուղներ պատեցին: Այլ ևս չը վերագրծան այն երջանիկ օրերը՝ յորն Արարատ՝ Արարատայ բարձանց վրայէն ամբողջ աշխարհի ինքզինք ցցուց իրրև մեծ և կարևոր ազգ մը մարդկային ընկերականութեան շրջանակին մէջ:

Արծեալ Հայուն գոյութեան վերջին ժամը կը հնչէր իւր անիշխանութեան սկսած միջոցին, որովհետեւ կը տեսներ՝ որ թշնամին աշխարհաւոր յորձանքներով՝ իւր հայրենի երկիրը կարշաւէր, թշնամոյն արեւնոտ սուրը՝ իւր հայրենեաց ամեն կողմերը մահ և սպանութիւն կը գործէր: Կը տեսներ վերջապէս՝ որ իւր երկիրը վառող ծրծուրին ծուխը մինչև յամպս կը բարձրանայր: Այսպիսի ատեն Հայն աւելի լաւ համարեց իւր ոտքը՝ անտերունջ մնացած և թշնամոյն ճիրաններուն որս ինկած հայրենեաց մեջէն հանելով՝

օտար հողեր երթալ գաղթել, Էստ Հայեր ալ իրենց քաղաքական վիճակն ու վարմունքն աւազանային և լեռնային կիանքի փոխեցին և վրանարնակաց ընկերութեան ընտելացան:

Այսօր Եւրոպիոյ զանազան կողմերը կը գրտնուին Հայ գաղթականք: Ասուք իրենց հանձարովն ու աշխատասիրութեան եռանդեամբ վարկ և համբաւ ստացած են: Երկրին բուն բնակչաց հետ մարով ու սրտով միանալով՝ անոր յառաջակցութեան միջոցները դիւրացուցած և խրախուսած են: Իրենց գտնուած երկրին մէջ կառավարութեան օրինաց առջև քաղաքական հաւասարակցորդ իրաւունք կրկայեցին: Սակայն զրգարազուծիւնն այն է՝ որ այս Հայ գաղթականաց տասնէն ինը՝ ելլելն ամբողջ հեռաւոր գետնէն ինքնուրուագեալ և անապահով իմաստն ըմբռնելով, ազգային յատկութիւններն և սովորութիւններն փոխած և խորթ բարք ու սովորութիւն ստացած են, օտար ազգաց հետ առջնց կրօնի խտրութեան ապրելով՝ լեզուին և կրօնքին միանգամայն կորուսած են:

Մաս մը Հայ գաղթականք ալ կը գտնուին Անգղիոյ վաճառաշահ քաղաքաց միոյն, Մանչեսթրի մէջ: Անշուշտ երկայն ատենէ ի վեր կը փափաքէին շատերը, ընդ որոս նաև մեր, ասոնց վիճակին վրայ մանրամասն տեղեկութիւն ունենալ:

Օրագրոյ 1895 և յաջորդ քանի մը թուոց մէջ Մանչեսթրի Հայ գաղթականութեան վրայ դրուած յօդուածները կարգալով՝ մեծ ցաւ ըզգացինք, որովհետեւ յօդուածագիրը խիստ տխուր կերպով կը ներկայացնէր այն փոքրիկ հօտին ազգային, բարոյական, ընտանեկան և առևտրական վիճակները:

Միք Օրագրոյ թերթերը կարդացած ատեննիս առանց որ և է կասկածանաց իրրև ճշմարիտ իւրողութիւններ ընգունեցինք այն յօդուածին իւրաքանչիւր կէտերը: Միանգամայն պարտ համարեցինք մեզ իրը Հայ եկեղեցականներ ցաւակցութիւնիս յայտնել ի Մանչեսթր գտնուող մեզ ծանօթ բարեկամաց, և խնդրել միանգամայն որ միմախին յօդուածագրին նշանակած եղբրական թմրութենէն՝ յուշ ածելով Հնդկաստանի հայ գաղթականութեան ներկայ ամենադառն վիճակը:

Նոյ. 15 թուով մեր երկու բարեկամներէն նամակներ ընդունեցինք, որք մեզի պէս ցաւ կը յայտնէին՝ նոյն յօդուածին վերջէն ապէ՛ճանէ չափանցանքէն իբրեւ ինքնաբերական համար:

Տեղւոյս ազգայնոց բարոյական միջակեր, կրօնէն մեր բարեկամք, երբէք չեմք կրնար Հնդկահայոց հետ բաղդատել, որովհետեւ սոյն ազգայինք գրեթէ ամենքն ալ իրենց պատիւ կը համարին Հայ կոչուիլ, Հայերէն լեզուն խօսիլ իրարու հետ ամեն կիւրակէ օր Ս. Եկեղեցի դիմել՝ Հայկական սուրբ և ուղղափառ արարողութեանց ներկայ գտնուելու: Այս տեղի ազգայնոց ազգասիրութեամբն ու կրօնասիրութեամբն էր որ արդի հոյակապ եկեղեցին կանգնեցաւ, այս ազգայիններն են որ իրենց կարողութեան համաձայն համազգային ամեն տեսակ պիտոյից օգնելու պատրաստ են եղած և իրենց նուերքները չեն զլացած բնաւ: Ահրձապէս այս ազգայինքն են որ վերջերս Միջին Ասիոյ եւ Մանչուիոյ անուամբ ընկերութիւն մը հաստատեցին, որ առ այժմ կաբող եղած են ընթերցարան մը կազմել, ուր տեղ բաւական ազգային և օտարազգի պատուաւոր լրագիրք և հանգէպ ունին Հայ ընթերցողներու համար

Արդարեւ ցաւալի է այն ազգայնոց վիճակը՝ որ օտարի հետ ամուսնանալով՝ իրենց ազգութիւնը կորուսածի պէս են, որովհետեւ իրենց զաւակուելը Հայոց եկեղեցին մկրտուած չեն, և Հայոց սերունդ ըլլալն անգամ չեն զիտնի, թէ և այս բազում տարիներէ ի վեր հազիւ քանի մը հատ պատահած է: Բայց ուրախակի և միտիւթարական է այն ազգայնոց ոմանց վիճակը, որ թէ և օտարի հետ ամուսնացած, սակայն Հայկական սուրբ եկեղեցւոյ մէջ պրակուած և իրենց զաւակները նոյն եկեղեցւոյ ծոցը մկրտուած և Հայ կոչուիին իրենց պատիւ համարած են Նաեւ սա ալ ըսենք որ 40 տարիներէ ի վեր 10 ի չափ խառն ամուսնութիւն պատահած է միայն

Ոչ պատուական Հարբերէք չը կասկածիք Մանչեսթրի Հայ հասարակութեան վրայ, զի նոքա այնքան անտարբեր և վատ չեն Հայութեան դէմ, և զիտեն ըստ

ժամանակին գործել յօգուտ և ի սէր ազգին, ինչպէս անցեալ տարւոյ Ասիոյ սովուն նկատմամբ և այլ պարագայից մէջ իրենց պարտքերը կատարեցին, ուստի մեծ մեղք է և խղճի դէմ գործ՝ սոցա վրայ հրատարակեալ յօդուածագրին այն կծու ակնարկութիւնները

Մեր երկու բարեկամաց տուած այս ուրախառիթ տեղեկութիւններն ամենայն սիրով կը հրատարակեմք և կը խնդրեմք Մանչեսթրի ազգայիններէն՝ որ բնաւ չը ցաւին Օրագրոյ յօդուածագրի ծանր ակնարկութիւններէն որ ինչպէս կերելի, մասնաւորաց պակասութիւններ ընդհանուրին վերածած է, չը յիշելով որ ամեն մարդ տարբեր կարծեաց և տարբեր զգացմանց տէր է, և թէ ամեն երկիր և ամեն քաղաք բարի և չար բնաւորութեանց տէր անձինք կը գտնուին, և խոհեմութիւն չէ մէկուն պակասութիւնը շատերու վրայ տարածել. այդպիսի հրատարակութիւններէ աւելի վնաս կարտագրի քան թէ օգուտ:

Արդարեւ միանգամայն Մանչեսթրի Հայ գաղթականները՝ որ Անգղիոյ պէս ազատ երկրի մը մէջ Հայութեան յատուկ եղած պարկեշտ բարոյականին անարատ պահելով՝ զիրար յորդորեն խալառ խորշելու խառն ամուսնութիւններէ, յորոց որչափ որ վնաս ալ չը ծագի, բարիք յուսալու բնաւ իրաւունք չունինք:

Մասնաւորապէս կը խնդրեմք նաեւ Մանչեսթրի մեր սիրելի ազգայնոց հոգեւոր հովիւ Գեր. Տ. Աւետիք Ծ. Աւարդապետ սուրբ Հայրէն՝ որ ջանայ իրեն յանձնուած փոքրիկ հօտին մէջ Ազգային սիրոյ և միութեան ոգւոյ կոյծը միշտ վառ պահելու, և զանիկայ մի սիրտ մի հոգի ընկու, որ բնաւ անոր մէջ տեղութեան և պատակաման որոմներ չը բուսնին, զիտնալով որ քաղաքակրթութեալ երկիրներու մէջ գործուած հարստահարութիւնն ալ զիրար տեսնեն է. պէտք է ամեն ջանք ի գործ դնել և ոչ մէկուն կրօնափոխութեան դիմելու չթողուլ, այլ ընդհակառակն Հայկական կրօնի սէրն անոր մէջ արծարծելու հրնարքներ մտածել: Այն ատեն իրաւամբ իւր կոչման համեմատ վարուած կը համարուի, և ազգին շնորհակալեաց և սիրոյն արժանի կըլլայ:

Յոյս. Թ. ԺԲ.